

Agrobosbouw NL

Nieuwsbrief 24

Portefeuilleverdeling Ministerie van LNV

Bij de portefeuilleverdeling tussen de twee ministers van LNV gaat Henk Staghouwer (CU) zich richten op de dossiers landbouw, tuinbouw, visserij, voedselkwaliteit, dierenwelzijn, diergezondheid, kwekersrecht en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), terwijl Christianne van der Wal (VVD) de verantwoordelijkheid krijgt over het natuur- en stikstofbeleid. Haar takenpakket omvat natuur en biodiversiteit, de Integrale aanpak Stikstof, het Nationaal Programma Landelijk Gebied (zie ook hieronder), het Transitiefonds voor stikstof en natuur, Staatsbosbeheer en het Bureau beheer landbouwgronden.

Agroforestry valt, hoewel het ministerie agroforestry ziet als een vorm van natuurinclusieve kringlooplandbouw, onder natuur en niet onder landbouw, met alle (veelal nadelige) gevolgen vandien. In ieder geval tot voor kort. Mogelijk komt daar de komende maanden namelijk verandering in, afhankelijk van de rol die agroforestry wel of niet gaat spelen in het Nationaal Programma Landelijk Gebied als een vorm van extensieve landbouw. Vandaar dat we daar in deze nieuwsbrief aandacht aan willen besteden, aan de hand van een viertal stukken.

Maar eerst even ter herinnering nog een stukje tekst uit de Uitwerking van de Bossenstrategie:

Voorals kansrijk rond het Natuurnetwerk

We zetten de ondersteuning van agroforestry breed in, maar willen met name ook rond het Natuurnetwerk agroforestry ondersteunen. Daar kan het bijdragen aan verbindingen en overgangen tussen bestaande Natura 2000-gebieden en de invulling van extensiveringsmaatregelen. Dit biedt kansen voor versterking van de landschappelijke identiteit en biodiversiteit. De wijze waarop agroforestry hier een bijdrage kan leveren, vraagt ruimtelijke uitwerking die plaatsvindt in gebiedsprocessen en is regionaal maatwerk. Dit pakken we op met voorgaande actie bij de uitwerking van het aanvalsplan landschapselementen.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

In het in december gepubliceerde Coalitieakkoord stond het zo: “Een **Nationaal Programma Landelijk Gebied** pakt de uitdagingen in de landbouw en natuur aan met een transitiefonds waarin **tot 2035 cumulatief €25 miljard** beschikbaar komt. In bestuurlijke afspraken met provincies worden voorwaarden vastgelegd aan het vrijgeven van rijksbudget. De Omgevingswet bevat het instrumentarium voor een onontkoombare aanpak voor natuurverbetering en een basis voor vergunningverlening. Met ecologische analyses stellen we vast wat nodig is om gebiedsgericht de opgaven ten aanzien van natuurherstel, klimaat en water te halen. Een ecologische autoriteit draagt zorg voor de wetenschappelijke en juridische borging van deze analyses. Een krachtige regie-organisatie ondersteunt dit proces en stuurt indien nodig bij. We maken per gebied ook inzichtelijk wat het toekomstperspectief voor de landbouw is.”

Het Nationaal Programma Landelijk Gebied komen we daarna weer tegen in het begin dit jaar door het Ministerie van LNV uitgebrachte 'Introductiedossier', een soort wie-is-wie bij dat ministerie. Daarin ook een pagina 'Kwartiermaken Transitie Landelijk Gebied'

Kwartiermaken Transitie Landelijk Gebied

Kwartiermaker Transitie
Landelijk Gebied
Johan Osinga

In het kort

- Sterke en duurzame landbouw en visserij is alleen mogelijk als ook de natuur sterk is. Dat kunnen we bereiken, mits we de grote internationale en juridisch bindende opgaven voor onze leefomgeving, zoals behouden en versterken van biodiversiteit (en daarom stikstofreductie), klimaat (wat betreft Landgebruik en Landbouw), waterkwaliteit (KWR) en -kwantiteit, met voorrang en in samenhang in de gebieden, met elkaar aanpakken. Dat betekent een complexe uitdaging en transitie voor LNV, haar (keten-)partners en stakeholders.
- Omdat de uitdagingen in ieder gebied anders zijn en wellicht andere doelen kennen, vraagt het realiseren van de ambities om een gebiedsgerichte aanpak.
- De termijnen staan onder druk. Daarom is LNV, in voorbereiding op het nieuwe kabinet, onder leiding van Johan Osinga gestart met het kwartiermaken voor deze transitie in het landelijk gebied.

Wat doen wij?

Langs drie lijnen zijn we ambtelijk voorbereidingen aan het treffen:

1) Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

In het NPLG werken alle overheden samen met gebiedspartijen aan een toekomstbestendig landelijk gebied, waar het landgebruik is afgestemd op de gebiedskarakteristieken en waar het prettig wonen, werken en recreëren is. LNV is samen met BZK opdrachtgever voor het NPLG. Het NPLG formuleert de te bereiken doelen in een gebied.

2) Gebiedsgericht werken binnen LNV

Een kwartiermakersteam gebiedsgericht werken heeft als opdracht: Hoe versterken we, nu en structureel, de LNV-organisatie voor een integrale gebiedsgerichte aanpak. Projectdirecteur Rob van Brouwershaven geeft leiding aan dit team.

3) Versterken uitvoeringskracht

We werken, samen met het IPO, aan het versterken van de uitvoeringskracht voor de opgaven in het landelijk gebied. Dit betekent dat we voorbereidingen treffen om binnen korte tijd een organisatie in te richten die voortvarend aan de slag kan met de uitvoering. Dit geven we vorm langs drie pijlers: 1) regie, 2) grond en 3) kennis en capaciteit.

Met daarin dit stukje tekst over het NPLG: "In het NPLG werken alle overheden samen met gebiedspartijen aan een toekomstbestendig landelijk gebied, waar het landgebruik is afgestemd op de gebiedskarakteristieken en waar het prettig wonen, werken en recreëren is. LNV is samen met BZK opdrachtgever voor het NPLG. Het NPLG formuleert de te bereiken doelen in een gebied."

Personeelsadvertenties

Personeelsadvertenties gericht op de werving van nieuwe medewerkers van dit nieuwe onderdeel van het Ministerie van LNV leverden begin dit jaar aanvullende informatie op. Het NPLG presenteerde zichzelf toen in personeelsadvertenties als volgt: “De vitaliteit van het platteland en de kwaliteit van de leefomgeving in het landelijk gebied staan onder druk. Dat vraagt dat we nu keuzes maken en maatregelen treffen met het oog op de toekomst.

Het gaat om klimaatverandering, problematiek van stikstofdepositie, uitstoot van broeikasgassen, watertekorten én perioden van wateroverlast, biodiversiteitsverlies, bodemdaling, tekortschietende waterkwaliteit en verzilting. Hierdoor wordt nog niet voldaan aan verschillende internationaal verplichte doelstellingen en staat de kwaliteit van onze leefomgeving onder steeds grotere druk. Voor het landelijk gebied gaat het met name om de Vogel- en Habitatrictlijnen, de Kaderrichtlijn Water en de klimaatdoelstellingen.

Er is daarnaast ook ruimte nodig voor andere opgaven. Daarom is het nodig om prioriteiten te stellen en waar mogelijk opgaven en functies te combineren. De optelsom van deze uitdagingen vraagt om meer regie van het Rijk én sterkere samenwerking tussen overheden en samenleving op de (ruimtelijke) ontwikkeling van het landelijk gebied. De benodigde gebiedsgerichte aanpak vraagt om integrale/samenhangende sturing. Hiervoor is het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) gestart.

Het NPLG is een bijzonder programma. Het is een programma dat zijn meerwaarde gaat bieden in het versterken van de integraliteit, regie voeren op de ruimtelijke inpassing van vele opgaves en belangen en het bestendigen van de interbestuurlijke samenwerking op het landelijk gebied. Het gaat daarmee een stevig fundament leggen hoe rijk, mede overheden en maatschappelijke partners en ondernemers komende decennia met elkaar het landelijk gebied gaan ontwikkelen.

De afdeling Gebieden van LNV zal voor de transitieopgave voor het landelijk gebied het team uitbreiden. Als onze nieuwe collega werk je voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Het NPLG en de organisatie bij LNV is nog volop in ontwikkeling en gaat het accent verleggen naar meer gebiedsgericht werken. Daarom ben je als medewerker van het team flexibel en speel je daar continue op in.

Voor deze functie werk je in het NPLG aan het vertalen van de beleidsdoelen en -wensen voor het landelijk gebied in (ruimtelijk) ordenende principes en structurerende keuzes. Je confronteert dit geregeld met de (juridische) instrumenten en stelt proactief en creatief oplossingen voor.

Informatie vacatures Gebiedsgericht Werken

In de geschiedenis toonde Nederland telkens zijn kracht door de inrichting van het land aan te passen aan de uitdagingen van de tijd. Door de stikstof- en klimaatcrisis staan we de komende jaren opnieuw voor zo'n historisch grote uitdaging. We moeten de natuur versterken en daarbij nieuw perspectief creëren voor toekomstbestendige landbouw en andere ruimtelijke functies, zoals wonen, verkeer en industrie. Dat kan door de stikstofuitstoot omlaag te brengen, de natuur en waterkwaliteit te verbeteren en de klimaatopgave te halen.

Hoe we alle doelen het beste kunnen halen, verschilt van gebied tot gebied en hangt af van de bodemgesteldheid en de waterkwaliteit ter plekke en van de ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden. Boeren en andere grondgebruikers, bewoners, maatschappelijke organisaties en overheden zullen in gesprek met elkaar bepalen wat de lokale mogelijkheden zijn, binnen de schaarse ruimte. Dit leidt onvermijdelijk tot moeilijke keuzes en vraagt een bijdrage van alle sectoren. Specifiek voor de bedrijfsvoering van agrariërs kunnen in sommige gebieden de gevolgen ingrijpend zijn. Innovatie, extensivering, verplaatsing, en combinaties daarvan, maar ook stoppen van een bedrijf zijn mogelijke oplossingen. Bij het vinden en uitvoeren van de oplossing wil de overheid volop steun geven.

Overheden en samenleving zullen in elk gebied intensief samenwerken. Daarmee verbinden we landelijke doelen met het perspectief van de regio, waar alle opgaven samenkomen. Om dit goed te doen, wil het ministerie van LNV zijn organisatie verder versterken. We zijn daarom op zoek naar een flink aantal nieuwe collega's, met verschillende achtergronden, ervaringen en expertises.

Werken aan deze transitie in het landelijk gebied bied je de kans om een waardevolle bijdrage te leveren aan een grote maatschappelijke opgave in de fysieke leefomgeving. Dit werk past bij jou als je graag nieuwe terreinen verkent, als je lef hebt om zaken anders aan te pakken, als je met plezier werkt in een omgeving die voortdurend in beweging is, ook organisatorisch, en als je je wilt inzetten om dit samen met de provincies daadwerkelijk te organiseren. Daarbij zet je verschillende kwaliteiten in. Je kunt zowel luisteren als meepraten, empathisch zijn én vasthoudend, verbinden én doorbraken realiseren."

Een pagina op de website www.denationaleomgevingsvisie.nl/samenwerking+en+uitvoering/programmas/ gaf ook weer aanvullende informatie over het Nationaal Programma Landelijk Gebied: "Het Nationaal Programma Landelijk Gebied schetst een strategie op hoofdlijnen, die richting geeft aan toekomstbestendige ontwikkeling van functies in het landelijk gebied en de ruimtelijke ontwikkeling van de agrarische sector, met ruimte voor agrarische functies in de voor landbouw goed geschikte gebieden, inclusief ruimte voor wonen, verbetering van leefbaarheid, luchtkwaliteit en andere onderdelen van milieu, natuur en leefomgevingskwaliteit. Met deze strategie dragen we bij aan een optimale en integrale planning van functies, opdat we schaarse ruimte efficiënt en effectief benutten ten dienste van de maatschappelijke opgaven in de gebieden. Zo kan tevens in beeld worden gebracht waar op termijn ruimte kan ontstaan voor nieuwe functies in het kader van energie en zoetwaterbeschikbaarheid. Het beoogde effect van het nationaal programma landelijk gebied is om keuzes ten aanzien van de inrichting van de leefomgeving in het landelijk gebied door publieke (en private) partijen positief te beïnvloeden.

De opgaven

De gebiedsafbakening van het NPLG is 'alles buiten bestaand bebouwd gebied'. Er wordt gewerkt in een nationaal spoor en een gebiedsgericht spoor die elkaar beïnvloeden. In een beperkt aantal pionier gebieden wordt gestart met de gebiedsgerichte aanpak. In de pionier gebieden worden private en maatschappelijke partijen integraal betrokken. Zonder hen is het formuleren van collectieve waarden; kansen en schuurpunten; het goed betrekken van 'de samenleving'; inzicht verkrijgen in de opgaven die vragen om een nationale aanpak belangen, en het kiezen van richting niet mogelijk. Op basis van die resultaten wordt bepaald of het meerwaarde heeft als Rijk op regionaal door te gaan, of om een landelijke strategie verder uit te werken die regio's vervolgens zelf kunnen gaan gebruiken. De samenwerking met de Ruimtelijke Verkenning Stikstof en het Programma Natuur is van belang: de opgave tot natuurherstel en natuuruitbreiding in het kader van de aanpak stikstof is integraal onderdeel van dit Nationale programma. Samenwerking met medeoverheden is eveneens cruciaal. Niet alleen om inrichtingsopgaven per gebied scherp te inventariseren maar ook om mogelijke uitruilen en verplaatsingen van functies over het land te bespreken ('bovenregionale/-provinciale optimalisatie').

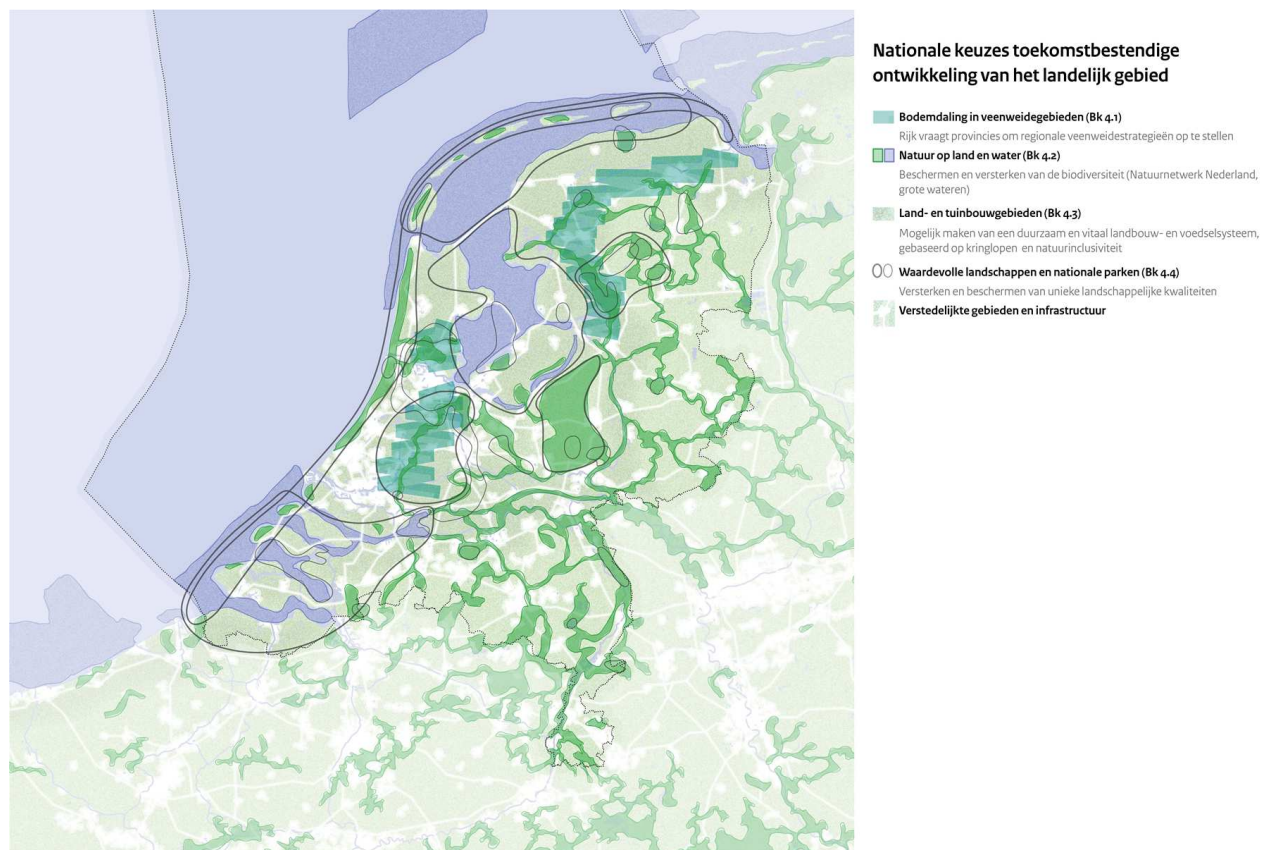
Uitwerking

Het programma wordt gepositioneerd binnen de uitvoeringstructuur van de NOVI en de sturing wordt conform vormgegeven. Gezien de nauwe verwantschap met de Omgevingsagenda's worden de regionale gebiedsuitwerkingen idealiter binnen dat kader opgepakt (een te bespreken punt tijdens de komende bestuurlijke overleggen Leefomgeving).

Er wordt gekeken of er in één of twee gebieden een pilot voor de gebiedsuitwerking kan worden gestart. Inzet is om te werken langs drie lijnen: Het programma wordt geïntegreerd binnen de uitvoeringstructuur van de NOVI en de sturing wordt conform vormgegeven. Gezien de nauwe verwantschap met de Omgevingsagenda's worden de regionale gebiedsuitwerkingen idealiter binnen dat kader opgepakt. In een beperkt aantal gebieden wordt een pilot voor de gebiedsuitwerking gestart.

Inzet is om te werken langs drie lijnen:

1. Werken aan een overzicht van relevante trajecten die nieuwe of extra ruimtelijke opgaven tot gevolg hebben voor het landelijk gebied, een analyse te maken van alle opgaven in het landelijke gebied met mogelijke kansen en knelpunten in ruimtegebruik en kwaliteit.
2. Middels regionale gebiedsuitwerkingen de stapeling inventariseren van nationale en andere opgaven op het gebiedsniveau, en in beeld brengen 'waar het schittert en waar het schuurt': waar zitten kansen in de regio (ook om de opgaven van andere regio's te helpen realiseren) en waar zitten de lastige keuzen om alle opgaven te realiseren. Zo proberen we gezamenlijk in beeld te krijgen wat binnen de regio mogelijk is en wat bovenregionaal of landelijk moet worden besloten.
3. Een nationale instrumentenkoffer. Vanuit de resultaten in de gebiedsuitwerkingen zal worden verkend hoe een actiever grondbeleid vorm kan krijgen en wat er aan gebiedsgerichte en mogelijk bovenprovinciale aanpak nodig is om de aankoop, ruil en afwaardering van grond ten behoeve van natuur en (extensieve) landbouw te kunnen bekostigen.

Minister Christianne van der Wal (Natuur- en Stikstofbeleid) liet de Tweede Kamer op 10 februari weten (zie de volgende pagina's) hoe haar planning op dit gebied er de komende maanden uitziet.

35 925 XIV Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het
Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2022

Nr. 98 Brief van de minister voor Natuur en Stikstof

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 februari 2022

Tijdens het debat van de Regeringsverklaring van 18 en 19 januari jl. (Handelingen II 2021/22, nr. 38, items 6 en 9 en Handelingen II 2021/22, nr. 39, items 3 en 6) heeft het lid Hermans (VVD) verzocht om van elke bewindspersoon een planningsbrief te ontvangen. Middels deze brief informeer ik uw Kamer over de planning aangaande de opgaven waar ik voor sta en welke ambities daarover in het coalitieakkoord zijn opgenomen (Kamerstuk 35 788, nr. 77). Ik ga de komende periode graag met uw Kamer in gesprek over zowel de uitwerking van de voornemens uit het coalitieakkoord als de uitdagingen die deze ambities kennen, zeker ook voor de inwoners en ondernemingen die dit treft, en hoe we hiermee om kunnen gaan.

Opgave

De natuur in Nederland staat onder druk. Op veel plekken zijn – ondanks inspanningen die eerder gepleegd zijn – de water- en bodemkwaliteit onvoldoende en leiden stikstof- en broeikasgasuitstoot tot schade aan de natuur en klimaat. Nederland staat daarom de komende jaren voor een aantal grote, urgente opgaven. Deze opgaven vragen de komende periode een integrale gebiedsgerichte aanpak die zich niet alleen richt op stikstof maar ook op water- en bodemkwaliteit, klimaat en biodiversiteit, en daarmee inzet vraagt van meerdere sectoren. Bij het realiseren van de doelen speelt het perspectief van de land- en tuinbouw en de leefbaarheid van het landelijk gebied een essentiële rol. Aan de hand van de uitwerking van de verschillende opgaven wil ik met uw Kamer in gesprek over de invulling daarvan. Op de volgende momenten streef ik ernaar uw Kamer nader te informeren over de op mijn terrein geformuleerde ambities in het coalitieakkoord:

Maart 2022 Uw Kamer ontvangt een hoofdlijnenbrief over de integrale gebiedsgerichte aanpak, die ik gezamenlijk met de minister van LNV zal sturen. In deze brief schets ik de contouren van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, de instrumenten in de gebiedsgerichte aanpak, de doelen voor integrale gebiedsgerichte aanpak, de inzet van het transitiefonds, vergunningsverlening en de ecologische autoriteit. Hierbij wordt door de minister van landbouw natuur en voedselkwaliteit ingegaan op het perspectief in de landbouwsector en de transitie naar kringlooplandbouw.

Bij deze brief komt een wie-doet-wat-lijst om aan te geven welke bewindspersoon welke bijdrage levert ten aanzien van stikstofreductie en de integrale- en gebiedsgerichte aanpak. Ook streven we ernaar om een (op dat moment) voorziene wetgevingsagenda voor deze opgaven toe te voegen.

De minister voor Klimaat en Energie informeert uw Kamer op korte termijn over het proces en de planning van de uitwerking van de klimaatplannen van het kabinet. Die uitwerking zal voor de landbouw en het landgebruik grotendeels meelopen in de uitwerking van de integrale gebiedsgerichte aanpak.

April 2022 Uw Kamer ontvangt een startnota voor het nationaal programma landelijk gebied. Ik geef samen met de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (vanwege de ruimtelijke ordeningsaspecten) en de minister van Infrastructuur en Waterstaat (vanwege de verantwoordelijkheid over het beleid ten aanzien van water en bodem) vorm aan het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Tevens wordt hierbij samengewerkt met de minister voor Klimaat en Energie, in het kader van de klimaatopgave voor landbouw en landgebruik en onder andere in het licht van de grote impact in het landelijk gebied van zowel het NPLG als de energietransitie. In oktober volgt het ontwerp- Nationaal Programma Landelijk Gebied.

April 2022 Ik streef ernaar om uw Kamer in april een nadere planning te sturen van de juridische verankering van de integrale aanpak in onder meer de Wet natuurbescherming en/of de Omgevingswet (afhankelijk van het moment van inwerkingtreding). Dat gaat onder meer om het nader vastleggen van de doelen, van hoe het onontkoombaar halen van de doelen wordt geborgd, en om wijzigingen naar aanleiding van de verbreding van de aanpak.

Bij Voorjaarsnota Zoals aangegeven in het coalitieakkoord, zet het kabinet zich in om de unieke cultuur van Bonaire, Saba en Sint Eustatius, zowel boven als onder water, beter te beschermen. Voor wat betreft natuur is incidenteel voor de uitvoering van de eerste fase (tot 2025) van het Natuur en milieu beleidsplan Caribisch Nederland 2020-2030 35 miljoen gereserveerd. Over de nadere uitwerking hiervan wordt uw Kamer bij voorjaarsnota geïnformeerd.

Medio 2022	Medio 2022 zal ik samen met de minister van LNV uw Kamer een overzicht sturen van de mogelijkheden en effecten van het creëren van een nieuwe categorie 'landschapsgrond' als ruimtelijke bestemming en de consequenties voor samenhangende regelingen en regelgeving.
Najaar 2022	Mijn streven is om, samen met de minister van Financiën, dit najaar een instellingswet voor het transitiefonds bij uw Kamer in te dienen. Het eerste moment om het transitiefonds in werking te doen treden is bij Prinsjesdag 2023.
Najaar 2022	Vanuit de verplichtingen uit de wet stikstofreductie en natuurverbetering, waaronder de realisatie van de omgevingswaarden voor stikstofreductie die op dit moment in de wet zijn vastgelegd, is het van belang om onverkort tempo te houden in de stikstofaanpak. Vanwege de noodzakelijke te nemen stappen in de stikstofaanpak, houdt het kabinet het tijdpad van de wet stikstofreductie en natuurverbetering aan. Het kabinet zal daarom in mei dit jaar de inspraakprocedure op het ontwerpprogramma SN starten. Het programma SN zal volgens planning na de zomer worden vastgesteld. Tegelijk werken we de komende tijd uit hoe maximale synergie kan worden bereikt tussen het programma SN en het NPLG, om zo te komen tot een integrale (gebiedsgerichte) aanpak die voldoet aan de bredere ambities en versnelling uit het coalitieakkoord. Daarbij wordt bezien of en hoe een versnelling kan worden gerealiseerd. Ik zal uw Kamer hierover informeren.

Tot slot

In deze brief heb ik geen uitputtend overzicht gegeven van alle onderwerpen waarmee ik aan de slag zal gaan en waarover ik uw Kamer zal informeren. Zo komt er naar alle waarschijnlijkheid in april een verzamelbrief Natuur waarin ik uw Kamer de voortgang op een aantal kleinere, maar niet minder belangrijke, onderdelen van het natuurbeleid, zal melden. Wel meen ik de belangrijkste aspecten eruit gelicht te hebben en van een planning te hebben voorzien. Ik kijk ernaar uit om hier met uw Kamer de komende periode vorm aan te geven.

De minister voor Natuur en Stikstof,
Ch. van der Wal-Zeggelink